

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
Enheten för transportinfrastruktur och
planering

Stockholm 2026-02-02

LI2025/02146

Yttrande över SOU 2025:120, *Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg*

Transportföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisation för stora delar av transportsektorn och representerar medlemsföretag till sjöss, i luften, på väg och på spåren. Formellt består vi av sju ingående förbund(se sidfot). Vi tackar för möjligheten att lämna yttrande över rubricerat ärende.

Förslaget i korthet

Utredningen föreslår att ett nytt, statligt ägt bolag bildas för att effektivisera och snabba på genomförandet av utvalda stora väg- och järnvägsprojekt. Det nya bolaget ska verka i institutionell konkurrens med Trafikverket och arbeta på affärsmässiga grunder, med möjlighet att använda offentlig-privat samverkan (OPS) och privat finansiering. Modellen, inspirerad av bland annat norska Nye Veier, syftar till att minska kostnaderna, förkorta ledtiderna och införa en tydligare kostnadskontroll. Utredningen bedömer att detta kan genomföras utan större lagändringar men betonar vikten av robust uppföljning och utvärdering.

Sammanfattande synpunkter

Transportföretagen ställer sig i huvudsak positivt till utredningens förslag, som i stora delar ligger i linje med de åtgärder vi länge har efterfrågat för att modernisera och effektivisera genomförandet av svensk infrastruktur. Ett robust, tillförlitligt och kostnadseffektivt transportsystem är en förutsättning för svensk konkurrenskraft och tillväxt.

Vi tillstyrker särskilt förslaget att bilda ett statligt ägt bolag för genomförande av infrastrukturinvesteringar samt utredningens positiva hållning till att använda offentlig-privat samverkan (OPS) som ett verktyg för att uppnå effektivitetsvinster. Dessa förslag adresserar de grundläggande problem med kostnadskontroll, långa ledtider och bristande effektivitet som präglat svensk infrastrukturplanering under lång tid.

Utredningens slutsatser bekräftar i hög grad den analys och de rekommendationer som Transportföretagen själva presenterat i rapporten Framtidens vägar kräver nya vägar – Så kan alternativ finansiering och organisering lyfta svensk transportinfrastruktur, ([framtidens-vagar-kraver-nya-vagar \(1\).pdf](#)).

Våra huvudsakliga synpunkter

1. Ett statligt infrastrukturbolag skapar välkommen konkurrens och effektivitet

Transportföretagen stödjer förslaget att bilda ett nytt, statligt ägt bolag med uppgift att planera, genomföra och förvalta utvalda infrastrukturprojekt.

Genom att skapa en institutionell konkurrens till Trafikverket skapas starka incitament för innovation, lärande och ökad produktivitet i hela sektorn. Erfarenheter från bland annat Norge (Nye Veier) visar att en sådan organisationsform kan leda till betydande kostnadsbesparingar och ett snabbare genomförande av angelägna projekt.

Vi delar utredningens bedömning att ett bolag med en affärsmässig kultur och ett tydligt samhällsuppdrag kan agera mer flexibelt och med ett tydligare fokus på leverans inom tid och budget. Att bolaget ges möjlighet att verka även i tidiga planeringsskedan och hantera en portfölj av objekt skapar förutsättningar för långsiktighet och strategisk prioritering.

2. Offentlig-privat samverkan (OPS) är ett centralt verktyg för ett modernt transportsystem

Det är positivt att utredningen lyfter fram OPS som ett viktigt verktyg för det nya bolaget och för svensk infrastruktur försörjning i stort. Som vi utvecklat i vår egen rapport kan OPS, rätt utformat, bidra till betydande effektivitetsvinster.

Genom att överföra risker till den part som bäst kan hantera dem och skapa starka incitament för kostnadskontroll och innovation genom hela projektets livscykel (projektering, bygge, finansiering, drift och underhåll) kan mer infrastruktur levereras för pengarna.

Transportföretagen har länge framhållit att Sverige bör dra lärdom av internationella erfarenheter och implementera ett försöksprogram för OPS, vilket även föreslogs i SOU 2017:13. Att utredningen nu föreslår att det nya bolaget ska kunna använda OPS för lämpliga objekt är ett avgörande steg i rätt riktning. Detta möjliggör tillförsel av privat kapital och kompetens, vilket är nödvändigt för att hantera den stora underhållsskulden och möta framtidens investeringsbehov.

3. Systematik, långsiktighet och beställarkompetens är avgörande

För att alternativa genomförandeformer ska bli framgångsrika krävs, precis som utredningen och vår egen rapport påpekar, en professionell och långsiktig beställarorganisation.

Det är avgörande att staten, via det nya bolaget eller Trafikverket, bygger upp en hög beställarkompetens specifikt för OPS-projekt. För att attrahera seriösa och konkurrenskraftiga marknadsaktörer, både nationella och internationella, krävs en förutsägbarhet i form av en pipeline av kommande projekt.

Vi instämmer i att en systematisk process för att identifiera, utvärdera och förbereda lämpliga OPS-projekt är en nyckelfaktor. Likaså är en genomtänkt och balanserad riskdelning, där risker allokteras till den part som bäst kan hantera dem, avgörande för att hålla nere finansieringskostnaderna och maximera samhällsnyttan.

Trafikverket får ofta kritik för sina upphandlingar. Kritiken handlar om att de alltför ofta och i ökande grad genomför detaljupphandlingar istället för funktionsupphandlingar och att

myndigheten tillämpar lägsta pris. Bildandet av ett statligt bolag kan också vara ett sätt att utveckla upphandlingsmodellerna.

4. Uppföljning och kostnadskontroll måste stärkas

Transportföretagen stödjer utredningens förslag om skärpt uppföljning, utvärdering och kostnadskontroll. De problem med skenande kostnader som präglat stora infrastrukturprojekt är ett växande bekymmer. Att införa extern granskning, krav på efterkalkyler och löpande jämförelser mellan det nya bolaget och Trafikverket är sunda principer som kommer att öka transparensen och främja ett mer ansvarsfullt användande av skattemedel.

Transportföretagen ser fram emot en skyndsam beredning av förslagen och står till förfogande för fortsatt dialog i det fortsatta arbetet.

Stockholm, den 30 januari 2026

Transportföretagen

Tina Thorsell

Samhällspolitisk chef

Anders Josephsson
Näringspolitisk expert

Transportföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisation för transportsektorn. Våra 9 100 medlemsföretag anställer cirka 204 000 personer, vilket gör oss till Sveriges främsta samlingspunkt för företag i transportsektorn.